

Taplilucskán, Sáros vm., tapolyi j.; Mocsáros, kisközség, Krassószörény vm., bozovicsi j.; Mocsáros p. Kulassó, Nógrád vm., sziráki j.; Mocsári p., Egerfarmos, Borsod vm., egri j.; Mocsáry tanya, Pusztaszárzabőn, Heves vm., hevesi j.; *Mocsirla* (= Kis-Mocsár) kisközség, Bihar vm., beéli j.

Mindez a *Quercus robur* nagy kedveltségét, elterjedtségét illusztrálja s a knini kerületben létezett római *Roburetus* tölgyessel rokonjelentésű hazai elnevezés, aminőt határneveinkben erdészeink még többet is gyűjthetnének.

Vidéki levél.

A nyércz (Putorius lutreola L.) előfordulása a Görgény vizén.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Az E. L. olvasói közül azok, akik sokoldalú elfoglaltságuk mellett ráérnek a vadászat és halászat nemes sportjának is hódolni, bizonyára érdeklődéssel fogják a lap sorain olvasni, hogy a görgényi kincstári halászterületen, Alsó-Fancsalon, a vidrák ellen kitett vastörök egyikében, f. évi április 8-án egy kan nyércz (*Putorius lutreola*) fogódzott meg. Miután a kis állatkát, mint görényt hozták be nekem, kiadtam a rendeletet az egyik vadőrnek, hogy a büzös jószágot ne is mutassa, hanem ha érdemes, úgy nyuzza meg, és vigye el a bőrt a szücshez kidolgozás végett. A bőr, a vadőr bemondása szerint, igen szép volt, hogy olyat még nem is látott s így csávéba került anélkül, hogy megnézésre érdemesnek tartottam volna. Erdeklődtem azonban a dolog iránt és távbeszélőn megkérdeztem az alsófancsali erdőőrt, hogy hol is fogta tulajdonképpen a ma leküldött görényt. Válaszul kapom, hogy a görényt egy vidra-kiszállóra elhelyezett vasban fogta s ő tulajdonképpen azt hiszi, hogy a küldött állat nem is görény, hanem valami kicsiny vidraféle.

Ekkor nyílt meg a szemem!

Szegény jó apámtól sokszor hallottam említeni, hogy a Görgény vidékén még előfordul a nyércz, ő látott is egyszer egyet, de kézre nem kaphatott egyet sem.

Az erdőőr bemondása után, azonnal felküldtem a szücshez a görénybőrért, tőle azt a választ kaptam, hogy nyugodjam meg, mert a küldött bőr nem görény gereznája, hanem valami kis vidra bundája, ő ugyan még olyat nem látott, de a csávázáshoz még egy pár nap kell. Addig legyen türelemmel.

S míg megjött a bőr, „Az Állatok Világá“-ból minden a nyérczre és görényre vonatkozó adatot átolvastam s midőn kezeimbe került, örömmel konstatáltam, hogy a Görény patakán fogott állatka tényleg nyércz.

Gróf Teleki Sámuel halászbérlőnk szintén nagyon megörült a ritka fogásnak s utasított, hogy a bőrt készíttessem ki.

Ha mindjárt megnéztem volna, úgy rögtön megállapíthattam volna a tévedést, mert alul-felül egyszerűen fényes barna bundája, sötétebb farka és lábai, valamint a felső ajk és orrcsucsának két oldala és alsó ajkán a szájzugig huzódó fehér folt s a fél uszóhártyával egybekötött lábujjak bizonyosságot tesznek róla, hogy a kérdéses állat nyércz.

A nyércz hazánkbeli előfordulására „Az Állatok Világa“ I-ső kötet 659. és következő lapjain találjuk:*)

„Hazánk hegyes-dombos vidékein valamikor gyakoribbnak kellett lennie, csakhogy ez bizony régen lehetett, mert hazai íróink már egy félszázad előtt is mint nagy ritkaságról emlékeztek meg róla. Petényi Salamon 1844-ben így ír róla: A vidramenyét igen ritka és hazai faunánkban nevezetes állatka, mely állítólag a hegyi patakokban, pl. a Poprád, Vág s Garamban itt-ott előfordul, én azonban sohasem részesültem azon örömben, hogy tudományos vizsgálataimra s nemzeti muzeumunk számára ezt megszerezhettem volna.

Hanák János 1848-ban hangsúlyozza, hogy „Honunkban a Poprád, Hernád, Vág és Garam partjain mint nevezetes ritkaság fordul elő, s legujabban Turóc vármegyében találtatott“.

Frivaldszky Imre 1865-ben csak annyit tud róla mondani, hogy Felső-Magyarország folyói és hegyi csermelyei közelében, nevezetesen a Vág, Hibicza és Garam mentében már néhányszor találtatott. Hiteles tanúsága szerint a 60-as években Pohorella

*) Szó szerint „Az Állatok Világá“-ból.

környékén, Gömör megyében még előfordult s egy Zólyom megyében, Jaszena mellett elejtett példány a bécsi császári muzeumba került.

A Nemzeti Muzeum hat kitömött példány birtokában van. *) Ezek közül négy darab 1845-ben néhai báró Révay György volt turóczmegyei főispán ajándékából került a Nemzeti Muzeumba, s az egykori feljegyzések szerint a gáderi erdőben 1842-ben löve-tett; az ötödik példányt Huszár Antal vashámori gondnok fogta Jaszenán (Zólyom megyében) egy pisztráng-patakban; a hatodik feltűnően sötét színezetű, öreg him példányt 1873-ban Máramaros megyéből, Királymezőről szerezte a Nemzeti Muzeum.

Máramaros megyében még később is észlelték, amennyiben Kardos Károly 1876-ban Sugatag vidékéről említi. Erdélyből mindössze két adat áll rendelkezésünkre, s nagyon kétséges, hogy manapság egyáltalán előfordul-e még ott.

Örülök, hogy a nyércz előfordulását a Görgény patakán és mellékvizein konstatálhatom, s ezen körülményt a Nemzeti Muzeum-nak be is jelentettem.

Megjegyzem, hogy gróf Teleki Sámuel itteni oláh vadőrei, e kis, de nagyon ritka vadat nyoma után ismerik, oláhul „mor-nyicza“ néven nevezik, de 28 évi itt tartózkodásom alatt egyet sem tudtak zsákmányul ejteni, most látták először bundáját.

Kedves kollegáim nagyon leköteleznének, ha az E. L. utján közölnék a nyércz előfordulása iránt tett tapasztalataikat.

Én a magamét örömmel megtettem.

Görgény-Szent-Imre, 1910 július hó 3-án.

Pausinger Károly
m. kir. főerdőmérnök.

*) Tudtommal a Mezőgazdasági Muzeumban is van egy példány.

